

Henkilötietojen käsittely tietosuojalain voimaantulon viivästyessä

Kuntaliiton ohje

Juhta työpaja 18.5.2018
Tuula Seppo

Taustaa

- Komission ehdotukset tammikuussa 2012 “Make Europe fit for the digital age”
 - http://ec.europa.eu/justice/data-protection/reform/index_en.htm
 - Tavoitteena varmistaa, että ihmisten oikeus henkilötietojen suojaan - joka tunnustetaan EU:n perusoikeuskirjan 8 artiklassa - pysyy voimassa myös digitaaliaikana.
- Tietosuoja-asetus
 - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=en>
 - Asetus on kansallisesti suoraan sovellettavaa oikeutta 25.5.2018 alkaen
- Tietosuojadirektiivi
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0680&from=EN>
 - Soveltamisala: poliisi, rajaviranomaiset, tullit ja rikosseuraamuslaitos

Tietosuojalainsäädännön kokonaisuus 25.5.2018

- Tietosuoja-asetusta sovelletaan suoraan kansallisesti 25.5.2018 alkaen
- Tietosuojan rinnalle säädetään kansallinen tietosuojalaki, jossa täsmennetään tietosuoja-asetuksen säännöksiä kansallisen liikkumavaran osalta
 - Tietosuojalailla henkilötietolaki (523/1999) kumotaan
 - Hallituksen esitys tietosuojalaiksi:
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_9+2018.aspx
 - Tietosuojalakia käsitellään edelleen (toukokuu 2018) eduskunnassa. Perustuslakivaliokunta on lausunut hallituksen esityksestä 9.5.2018:
<https://www.eduskunta.fi/FI/tiedotteet/Sivut/perustuslakivaliokunta-tietosuojaasetus-.aspx>

Perustuslakivaliokunnan lausunto 9.5.2018

- Yleistä tietosuoja-asetusta koskevaa kansallista lainsäädäntöä **ei** ole mahdollista saattaa voimaan sinä ajankohtana, jolloin tietosuoja-asetuksen suora soveltaminen alkaa eli 25.5.2018 mennessä

Mitä kun tietosuojalaki ei ole voimassa?

- Tietosuoja-asetusta sovelletaan suoraan 25.5 alkaen tästä huolimatta
- Henkilötietolaki on voimassa siltä osin kun se ei ole ristiriidassa tietosuoja-asetuksen kanssa
- Tietosuoja-asetuksen kanssa ristiriidassa olevaa sääntelyä ei saa soveltaa
- Tietosuoja-asetuksen kanssa sopusoinnissa olevaa sääntelyä saa soveltaa

Mistä hetkestä ja mihin tietoon sovelletaan uutta tietosuojalainsäädäntöä?

- Tietosuoja-asetusta sovelletaan kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn 25.5.2018 alkaen.
- Tietosuoja-asetuksen uusia sääntöjä sovelletaan aikaisemmin kerättyihin henkilötietoihin, nyt kerättäviin henkilötietoihin sekä arkistoissa oleviin henkilötietoihin.
 - Tietosuoja-asetuksen sopimusvaatimukset koskevat sekä jo voimassa olevia sopimuksia että uusia sopimuksia.
 - Tietosuojalainsäädäntöä ei sovelleta vainajan tietoihin

Miten soveltaa vanhaa lainsäädäntöä (erityislainsäädäntöä) tietosuoja-asetuksen mukaisesti?

- Sellaista lainsäädännön vaatimusta tai säännöstä, joka on ristiriidassa tietosuoja-asetuksen tai tulevan tietosuojalain, sen tultua voimaan, kanssa, **ei saa soveltaa**.
- Tietosuoja-asetuksen ja tulevan tietosuojalain ristiriidassa oleva sääntely jätetään soveltamatta ja sen sijaan sovelletaan suoraan asetusta tai lakia.

Miten soveltaa vanhaa lainsäädäntöä (erityislainsäädäntöä) tietosuoja-asetuksen mukaisesti?

- Tietosuojalain tullessa voimaan se on kansallinen yleislaki henkilötietojen käsittelystä ja tietosuojasta
- Tietosuojalain tullessa voimaan henkilötietolaki kumoutuu
- Koska tietosuojalaki ei ole vielä voimassa, niin henkilötietolakia ja erityislainsäädäntöä sovelletaan, **jos ne eivät ole ristiriidassa tietosuoja-asetuksen kanssa**

Erityislainsäädännön muutostarve

- Yleissääntelyn lisäksi sääntelyä henkilötietojen käsittelystä löytyy myös erityislainsäädännöstä
 - Selvityksessä Tietosuojasäädösten muutostarve Raportti EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämistä muutoksista kansalliseen lainsäädäntöön (Toim. Olli Pitkänen, IPR University Centre) on käyty läpi suurin osa erityislainsäädännön tietosuojaan liittyvät säännökset <http://tietokayttoon.fi/julkaisu?pubid=20302>
- Erityislainsäädäntöä tulee muuttaa asetuksen vuoksi ja ns. TATTI-työryhmä on antanut suositukset muutostyölle: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160626>

Milloin erityislainsäädäntöä muutetaan?

- Erityislainsäädäntöä päivitetään ja muutetaan lähtökohtaisesti vasta kansallisen tietosuojalain hyväksymisen jälkeen
- Ajallisesti tämä tarkoittaa, että erityislainsäädännön muutoksia käsitellään eduskunnassa pitkin vuotta 2018 ja 2019
- 25.5.2018 alkaen tietosuoja-asetusta sovelletaan kuitenkin suoraan myös erityissektoreiden henkilötietojen käsittelyyn
- Tietosuoja-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta